

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO NR. I-533 8 IR 26 STRAIPSNŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Lietuvos Respublikos Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1268 8 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projekto) rengimą paskatino po 2023 m. pavasarį įvykusių savivaldybių tarybų rinkimų kilęs skandalas, nes argumentuotai taip ir liko neišsklaidytos abejonės: prisiekėme Lietuvos Respublikos Konstitucijai ar apskritai Konstitucijai? Išrinkti savivaldybių tarybų nariai, merai buvo priversti antrą kartą prisiekti, bet prisiekti jau ne įprastiniam Vietos savivaldos įstatyme numatytam tekstui ir „Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ (kaip būdavo iki 2023 metų pavasario), o tiesiog – Konstitucijai. Priesaikos tekstą kartojo Palangos, Joniškio, Mažeikių, Plungės, Trakų rajono bei Kazlų Rūdos savivaldybių tarybos nariai, dėl kitų priežasčių kai kurie suklydę pavieniai išrinkti Šiaulių, Visagino savivaldybių tarybos nariai.

Asmens teisinis įsipareigojimas konkrečiai valstybei, jos teisiniams pagrindams, piliečiams yra verbaliai išreiškiamas teisinės procedūros metu. Priesaika – vienas iš pagrindinių piliečių žodinių pasižadėjimų, rodančių prisiekiančio asmens santykį su savo valstybe, lojalumą jai.

Naujoji Lietuvos Respublikos Vietos savivaldos įstatymo redakcija įteisino tokį išrinkto savivaldybės tarybos nario priesaikos tekstą: „Aš, (vardas, pavardė), prisiekiu gerbti ir vykdyti Konstituciją ir įstatymus, sąžiningai ir garbingai atlikti savo pareigas ir susilaikyti nuo veiksmų, pažeidžiančių savivaldybės gyventojų teises ir viešuosius interesus. Tepadeda man Dievas!“ Prisiekti leidžiama ir be paskutinio sakinio.“ Taigi šis tekstas ir turėjo būti išspausdintas bei pateiktas prisiekiantiems naujai išrinktiems savivaldybių tarybų nariams. Kadangi kai kurių savivaldybių tarybų nariams buvo pateikta ankstesniame įstatymo variante įteisinta priesaika, atsirado pažeidimas, nes naujosios įstatymo redakcijos 8 straipsnio 6 dalies 4 punktą imperatyviai sako: „nustatytas priesaikos tekstas netaisomas ir nekeičiamas. Šios nuostatos nesilaikymas, taip pat atsisakymas pasirašyti vardinį priesaikos lapą arba pasirašymas su išlyga reiškia, kad savivaldybės tarybos narys neprisiekė.“ Savivaldybės tarybos nario priesaikos priėmimo tvarkos pažeidimas lemia savivaldybės tarybos nario mandato netekimą, žinoma, Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu.

Svarbu paminėti, kad Lietuvos Respublikos Prezidentas, Seimo, Vyriausybės nariai, teisėjai, prokurorai, pareigūnai ir kariai prisiekia Lietuvos Respublikai ir jos Konstitucijai. Tapdami mūsų šalies piliečiais asmenys taip pat prisiekia laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymų.

Pabrėžtina, kad išrinktas savivaldybės tarybos narys, meras turi prisiekti, gerbti ir vykdyti ne kokią nors abstrakčią Konstituciją, o **Lietuvos Respublikos Konstituciją** ir įstatymus; sąžiningai ir garbingai atlikti savo pareigas ir susilaikyti nuo veiksmų, pažeidžiančių savivaldybės gyventojų teises ir viešuosius interesus. Deja, po 2023 m. savivaldos rinkimų kai kuriose Lietuvos savivaldybėse priesaiką davę tarybų nariai turėjo ją pakartoti vėliau, nes buvo pripažinta, kad pakartoti ankstesnių redakcijų priesaikos žodžiai **Lietuvos Respublikos Konstitucijai** (o ne Konstitucijai) yra pertekliniai žodžiai. Manytina, kad pavasarį įvykęs skandalas yra nesusipratimas, vadinamasis *lapsus linguae*, o ne tikslinis veiksmas.

Projekto tikslas yra užtikrinti, kad naujai išrinkti savivaldybių tarybų nariai ir merai prisiektų Lietuvos Respublikos Konstitucijai.

Parengto projekto uždaviniai: 1) patikslinti savivaldybės tarybos nario ir mero priesaikos tekstą; 2) eliminuoti bet kokių priesaikos teksto implikacijų galimybę; 3) išsklaidyti visuomenėje kilusias abejones, kokiai Konstitucijai prisiekia naujai išrinkti valstybės savivaldybių tarybų nariai ir merai; 4) užtikrinti Lietuvos Respublikos piliečių išrinktų pareigūnų priesaikų homogeniškumą.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Įstatymo projekto iniciatorius yra Seimo narys Stasys Tumėnas.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Šiuo metu galiojančio Lietuvos Respublikos Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 8 straipsnio 4 dalyje nustatomas toks išrinkto savivaldybės tarybos nario priesaikos tekstas: „Aš, (vardas, pavardė), prisiekiu gerbti ir vykdyti Konstituciją ir įstatymus, sąžiningai ir garbingai atlikti savo pareigas ir susilaikyti nuo veiksmų, pažeidžiančių savivaldybės gyventojų teises ir viešuosius interesus. Tepadeda man Dievas!“. Įstatymo 26 straipsnio 1 dalyje nustatomas toks išrinkto mero priesaikos tekstas: „Aš, (vardas, pavardė), prisiekiu gerbti ir vykdyti Konstituciją ir įstatymus, sąžiningai ir garbingai atlikti savo pareigas ir susilaikyti nuo veiksmų, pažeidžiančių savivaldybės gyventojų teises ir viešuosius interesus. Tepadeda man Dievas!“.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Įstatymo projektu siekiama nustatyti ir įteisinti, kad naujai išrinktiems savivaldybių tarybų nariams ir merui būtų sudaryta galimybė prisiekti ne kokiam nors abstrakčiai Konstitucijai, o Lietuvos Respublikos Konstitucijai. Šis pakeitimas užkardytą teisinio interpretavimo galimybę ir aiškiai deklaruotą kurios valstybės Konstitucijai prisiekia Lietuvos Respublikos piliečių išrinkti savivaldybių tarybų nariai ir merai. Pabrėžtina, kad priesaika yra dokumentas, o šio stiliaus tekstuose nutylėjimai, elipsės, bet kokios implikacijos netinka, tekste turi būti viskas tiksliai pasakyta, įvardyta žodžiais.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Nėigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Įstatymo projektas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Įstatymo projekto įgyvendinimas neturės įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams:

Įstatymo projektu siūlomos nuostatos neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Priėmus įstatymo projektą reikės pakeisti Lietuvos Respublikos Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 8 ir 26 straipsnius.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo bei Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją bei Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Įstatymo projekto įgyvendinimui įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Įstatymo projekto įgyvendinimui papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Specialistų vertinimų ir išvadų Įstatymo projekto rengimo metu negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

„Lietuvos Respublika“, „Konstitucija“, „priesaika“, „savivaldybės tarybos narys“, „meras“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.

Teikia:
Seimo narys

Stasys Tumėnas